

1 Тежест на доказване

1.1 Какви са правилата във връзка с тежестта на доказване?

Съгласно Гражданския кодекс (*Code civil*) лицето, което иска изпълнение на дадено задължение, трябва да докаже съществуването на задължението. От друга страна, лице, което твърди, че е освободено от задължение, трябва да докаже неговото погасяване. Следователно всяка от страните по спора трябва по принцип да представи доказателства за твърдените факти. В тази връзка в член 9 от Гражданския процесуален кодекс (*Code de procédure civile*) се предвижда, че: „Всяка страна трябва да докаже съгласно закона фактите, необходими, за да бъде уважено нейното искане“.

1.2 Съществуват ли правила, които освобождават някои факти от необходимостта да бъдат доказвани? В кои случаи? Възможно ли е да се обори определена правна презумпция чрез представяне на доказателства?

В определени случаи има презумпции, които освобождават от необходимостта да се представят доказателства за даден факт, който е невъзможно или трудно да бъде установен.

В известен смисъл законовите презумпции обръщат тежестта на доказване, която се носи от лицето, което трябва да докаже съществуването на твърдения от него факт. По принцип презумпциите са „прости“, т.е. оборими: тогава могат да бъдат представени доказателства, които да ги оборят. Така например, когато дете е родено в брак, се предполага, че съпругът на майката е бащата на детето, но може да бъде заведен иск, с който да се оспори бащинството.

В по-редки случаи презумпциите са необорими: в този случай не се допускат доказателства за противното.

1.3 До каква степен съдът трябва да е убеден в даден факт, за да го използва за обосноваване на решението си?

Съдът може да основава решението си само върху доказани или неоспорени факти.

2 Събиране на доказателства

2.1 За събирането на доказателства винаги ли е необходимо искане от страна по делото или в някои случаи съдията може да събере доказателства по собствена инициатива?

Събирането на доказателства може да бъде разпоредено от съдията по искане на една от страните, но съдията може и сам да поеме инициативата за това.

2.2 Какво следва, след като събирането на доказателства по искане на страна по делото бъде допуснато?

Ако съдията разпорежда събиране на доказателства по искане на една от страните, съдебната администрация уведомява назначеното техническо лице за възложената му задача. Техническото лице кани страните да присъстват на всички извършвани от него действия. При назначаване на съдебна експертиза, нейното извършване започва едва след като съответната страна внесе парична сума (депозит), определена от съдията, с която се гарантира заплащането на вещото лице. Всички действия по събиране на доказателства се извършват в присъствието на страните.

2.3 В кои случаи съдът може да отхвърли искане на страна по делото за събиране на доказателства?

Съдията може да откаже да разпорежда дадена мярка за събиране на доказателства, ако смята, тя би довела до компенсиране на бездействието на страната, носеща тежестта на доказване, или че не е необходима.

2.4 Какви са различните видове доказателствени средства?

В това отношение във френското гражданско право се прави разграничение. По отношение на правните факти (например произшествие) доказването се извършва по лично усмотрение и следователно може да става чрез всякакви средства (документи, свидетелски показания и други). Що се отнася до правните актове (договор, дарение и други), по принцип се изискват писмени доказателства, но правото допуска изключения (например за актове, отнасящи се до парична сума под определен размер, определен с наредба, или ако не е възможно да се представи писмен документ). Следва да се отбележи, че в отношенията между търговци се прилага правилото за доказване чрез всички възможни средства, включително що се отнася до правните актове.

2.5 Какви са начините за снемане на свидетелски показания и различават ли се те от средствата, използвани за снемане на експертни заключения? Какви са правилата във връзка с представянето на писмени доказателства и експертни заключения/становища на вещи лица?

Свидетелски показания могат да се събират по два различни начина: устно — чрез процедура за събиране на показания, или писмено — под формата на писмени изявления, в които трябва да се спазва определена степен на формалност. В писменото изявление по-специално трябва да се посочва самоличността на свидетеля и ако е приложимо, неговата родствена връзка или връзка по сватовство, отношение на подчинение, сътрудничество или общност на интереси с някоя от страните. В изявлението също така се посочва, че то е изготвено за използване в съдебно производство и че авторът му е наясно, че даването на неверни показания може да доведе до наказателни санкции. Възможно е показанията да бъдат снети и под формата на констативен акт (това е документ, изготвен от съдия или длъжностно лице, съдържащ изявленията на няколко свидетели относно фактите, които трябва да бъдат доказани.)

Експертното становище се различава от свидетелските показания, тъй като то представлява мярка за събиране на доказателства, която се състои в това на лице, разполагащо с особена компетентност, да се възложи задачата да представи чисто техническо становище, след като е приканило страните да дадат обяснения. Вещото лице представя становище, устно или в писмен вид. Писмените становища се изготвят под формата на заключение, в което по-специално се съдържат писмените изявления на страните. Съдията не е обвързан от становището на вещото лице.

2.6 Има ли доказателствени средства, които се ползват с по-голяма доказателствена сила от други?

Автентичен акт (официален документ в надлежна правна форма), изготвен от публичен служител (нотариус, съдебен изпълнител) в изпълнение на неговите функции, се счита за достоверен, освен ако не бъде образувано производство за установяване на неистинността му.

Частният документ (документ, изготвен от самите страни без участието на публичен служител, върху който са положени само техните подписи) се счита за достоверен до доказване на противното.

Свидетелските показания, както и другите доказателствени средства се вземат под внимание според преценката на съдията.

2.7 За доказването на определени факти, задължително ли е използването на определени доказателствени средства?

Както е посочено в точка 2.4, за доказване на правни актове, чиято стойност надвишава 1 500 EUR, е необходимо писмено доказателство. Що се отнася до правните факти, те могат да се доказват с всякакви средства.

2.8 По закон свидетелите длъжни ли са да дадат показания?

Всяко лице е задължено да сътрудничи в рамките на производството, за да бъде разкрита истината.

2.9 В кои случаи те могат да откажат да свидетелстват?

Лицата, които разполагат с информация, с която са се сдобили при практикуване на своята професия и която представлява професионална тайна, трябва да откажат да свидетелстват, в противен случай подлежат на наказателна санкция. Освен това, свидетелите могат да откажат да свидетелстват по свой избор, ако могат да докажат, че са налице пречки (например невъзможност за придвижване, болест, професионални причини). Съдията ще прецени законосъобразността на тези пречки.

2.10 Може ли лице, което откаже да свидетелства, да бъде санкционирано или принудено да даде показания?

Неявилите се свидетели и тези, които отказват да свидетелстват или да положат клетва без легитимна причина, могат да бъдат осъдени да платят глоба в размер до 3 000 EUR.

Следва да се отбележи също, че лъжесвидетелстването се наказва като престъпление.

2.11 Има ли категории лица, от които не може да бъдат снети показания?

Всяко лице може да бъде разпитано като свидетел, с изключение на лицата, които не могат да свидетелстват в съда, което включва недееспособните лица (малолетни или непълнолетни деца и лица, поставени под запрещение) или лицата с определени наказателни присъди (лишаване от граждански права). Съдията обаче може да разпита такива лица с цел събиране на информация, без да полагат клетва. Освен това наследниците на съпрузите не могат да бъдат разпитвани или да дават показания в случай на бракоразводно дело или производство за фактическа раздяла по решение на съда (*séparation de corps*).

2.12 Каква е ролята на съдията и страните при разпита на свидетел? При какви обстоятелства свидетел може да бъде разпитан чрез използването на видеоконферентна връзка или други технически средства?

Съдията провежда разпита на свидетелите и им задава въпроси. Макар да присъстват, страните не могат да прекъсват свидетелите, нито да се обръщат директно към тях, за да не бъдат в състояние да им повлияят. Ако съдията счете за необходимо, той задава на свидетелите въпросите, които страните желаят да им бъдат зададени.

Няма пречка съдията да поиска да се направи аудио, визуален или аудио-визуален запис на събирането на доказателства, когато обстоятелствата го изискват (например в случай на географска отдалеченост).

3 Преценка на доказателствата

3.1 Набавянето на доказателства по незаконосъобразен начин от страна по делото ограничава ли съда да ги вземе предвид при постановяването на решение?

Съдията няма да вземе под внимание доказателства, получени чрез измама (скрита камера, записване на телефонен разговор без знанието на говорещите и други), или които нарушават неприкосновеността на личния живот.

3.2 Показанията на страна по делото смятат ли се за доказателство?

Изявленията на страните по делото нямат силата на доказателство.

Връзки по темата

[Уебсайт на Legifrance](#)

Последна актуализация: 14/11/2018

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.